

ROLUL CONTROLULUI INTERN PUBLIC

Cătălina PALADII, studentă, *Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*
Conducător științific: **Victoria POSTOLACHE**, dr., conf. univ.

Abstract: *In this article I will talk about the importance and necessity of public internal managerial control in the Republic of Moldova and in Romania, which is based on the international method. We mentioned about the internal control standards, its components and characteristics, as well as about the activity and objectives.*

Keywords: *Public internal control systems, Internal control, Internal managerial control.*

Sistemele controlului public intern diferă de la o țară la alta ca urmare a faptului că a fost nevoie ca acestea să se încadreze în sistemul general de guvernare stabilit cu fiecare dintre organismele constituționale – guvern, parlament și instituția supremă de audit – dar și în aranjamentele privitoare la răspundere care există între aceste organisme. În cadrul guvernului, sistemul intern de răspundere reprezintă, de asemenea, un factor determinant, ca și conținutul răspunderii pe care o au cei responsabili cu îndeplinirea atribuțiilor publice. Se poate face o distincție aici între răspunderea legală față de respectarea regulilor și reglementărilor și răspunderea managerială legată de utilizarea resurselor publice în vederea îndeplinirii obiectivelor. Este nevoie ca sistemele bugetare și contabile să fie luate în considerare.

Trăsăturile esențiale ale unui sistem de control intern public sunt următoarele:

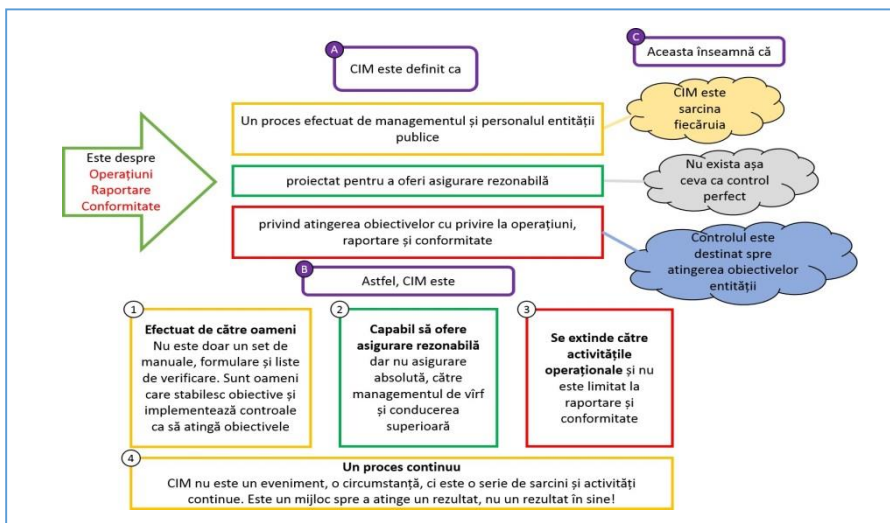
1. Identificarea riscurilor;
2. Proiectarea sistemului și procedurilor care să permită diminuarea sau eliminarea riscurilor;
3. Dezvoltarea unui sistem de audit intern care să verifice dacă sistemul de control intern este eficace în diminuarea sau eliminarea riscurilor, să identifice eventualele riscuri care nu au fost avute în vedere sau au fost tratate necorespunzător.

Controlul intern este un proces dinamic integrat de adaptare permanentă a instituției publice la schimbările din mediul extern. Managementul și personalul de la toate nivelele trebuie să fie implicate în procesul de gestionare a riscurilor, astfel încât să existe un anumit grad de certitudine asupra atingerii obiectivelor instituționale.

Pe plan internațional sunt recunoscute câteva modele-cadru de control, care au fost concepute pentru a coordona sistemele de control managerial în cadrul entităților și pentru a răspunde, în principal cerințelor managementului riscurilor.

În Republica Moldova, Standardele naționale de control intern se bazează pe modelul COSO (SUA), iar definiția controlului intern managerial poate fi ilustrată conform figurii 1.

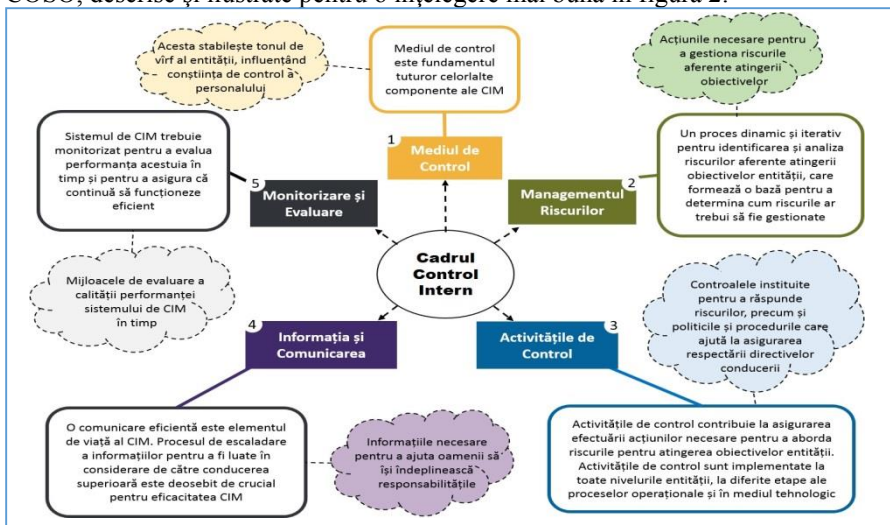
Astfel, controlul intern managerial presupune o monitorizare continuă a activităților, cu reguli de management clar aplicabile la nivelul întregii entități publice, ca răspuns la întrebarea: „Ce se poate face pentru a deține un control cât mai eficient asupra proceselor și activităților entității publice?”.

Figura 1. Definiția Controlului intern managerial
Sursa: Manual de Control intern managerial

Este important să se conștientizeze că CIM nu este doar o noțiune generală, o doctrină sau o multitudine de reguli, de informații și registre de completat, ci un ansamblu de instrumente prin care poate fi condusă o entitate publică. [1, p. 6]

Instrumentele respective derivă din cerințele standardelor de control intern, care sunt grupate în 5 componente mari, în conformitate cu prevederile modelului COSO, descrise și ilustrate pentru o înțelegere mai bună în figura 2.

Figura 2. Componentele Controlului intern managerial
Sursa: Manual de Control intern managerial

Componentele CIM sunt intercorelate între ele, fiind imposibilă existența și funcționarea separată a acestora. De asemenea, există o legătură directă între obiectivele CIM, componentele acestuia și structura organizatorică a entității publice.

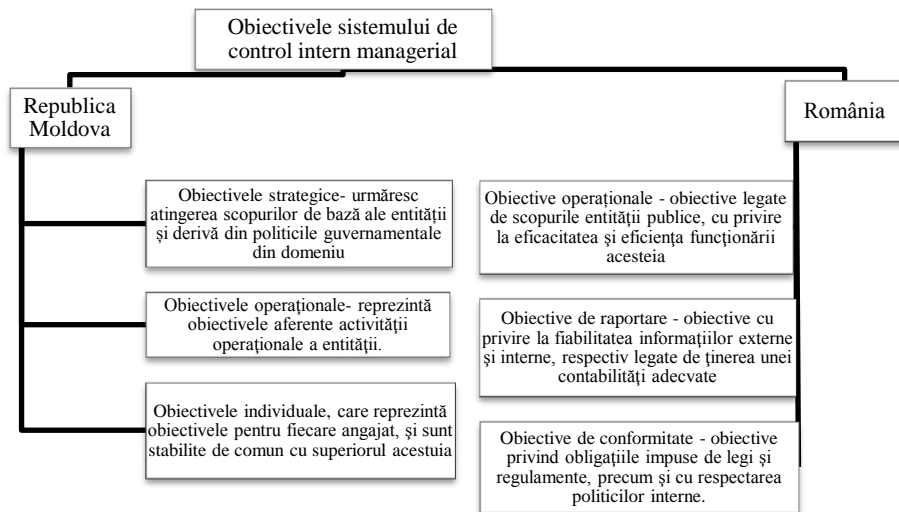
Potrivit relației respective, obiectivele CIM se aplică celor 5 componente, la toate nivelele organizatorice ale entității publice. [1, p. 7]

Controlul intern managerial este un proces dinamic și integrat de adaptare permanentă a instituției publice la schimbările din mediul extern. Managementul și personalul de la toate nivelele trebuie să fie implicat în procesul de gestionare a riscurilor, astfel încât să existe un anumit grad de certitudine asupra atingerii obiectivelor instituționale.

Implementarea sistemului de control intern managerial este o măsură necesară în contextul în care autoritățile contractante administrează, pe de o parte, fondurile publice alocate acestora, iar, pe de alta, patrimoniul public aflat în gestiunea lor.

Activitatea de control este un mijloc de analiză a activităților instituției, adoptare și aplicare a unui nou tip de management intern care se asociază frecvent cu activitatea de cunoaștere, permițând astfel managementului să coordoneze activitățile din cadrul organizației într-un mod eficient.

În vederea aprecierii concordanței dintre sistemul de control intern managerial din țara noastră cu cel din România este necesar de a compara obiectivele sistemului de control intern managerial prezentate în figura 3.

Figura 3. *Obiectivele sistemului de control intern managerial*

Sursa: Manual de Control intern managerial

Responsabilitatea pentru proiectarea și modelarea CFPI în Republica Moldova revine Ministerului Finanțelor, care, prin intermediul Unității centrale de armonizare:

- elaborează, promovează și monitorizează politicile, precum și elaborează, actualizează și armonizează cadrul normativ în domeniul CFPI;

- monitorizează și evaluează calitatea activității de audit intern, precum și a sistemelor de management financiar;
- prezintă anual Guvernului un raport consolidat privind CFPI pe anul precedent;
- desfășoară instruirii în domeniul controlului intern managerial, al auditului intern, precum și dezvoltă mecanisme de certificare a auditorilor interni din sectorul public. [2]

Pentru promovarea bunei Guvernări, România trebuie să asigure un management financiar riguros în sectorul public, unde este implementat controlul financiar public intern, care include:

- sistemul de control intern/managerial;
- auditul intern;
- coordonarea și armonizarea centralizată a componentelor.

Astfel, rezultatele dezvoltării cadrului de reglementare și a practicii controlului financiar intern în sectorul public, inclusiv în contextul analizei modului în care recomandările INTOSAI sunt luate în considerare, relevă concluzia cu privire la impactul negativ al absenței unor cerințe uniforme și ușor de înțeles pentru procedurile de control financiar intern. Cu toate acestea, sistemul de control public intern în Republica Moldova asigură respectarea prevederilor cadrului normativ în vigoare și corelarea dintre toate elementele componente.

Bibliografie:

1. *Manual de control intern managerial* [online] [citată 11.03.2020]. Chișinău, 2020. 85 p. Disponibil: https://madr.gov.md/sites/default/files/Documente%20atasate%20Advance%20Pagines/Manual%20CIM_1.pdf
2. *Controlul financiar public intern* [online] [citată 20.03.2021]. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/content/controlul-financiar-public-intern>